

Perifereia | Regional Integration: Politics, Economics, Governance

Αρ. 5 (2016)

Περιφέρεια | Region & Periphery

Περὶ ΕΣΠΑ...

Κώστας Αγοραστός

doi: [10.12681/rp.18488](https://doi.org/10.12681/rp.18488)

Copyright © 2018, Κωνσταντίνος Αγοραστός

Άδεια χρήσης [Creative Commons Αναφορά-Μη Εμπορική Χρήση 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Αγοραστός Κ. (2018). Περὶ ΕΣΠΑ. *Perifereia | Regional Integration: Politics, Economics, Governance*, (5), 5–7. <https://doi.org/10.12681/rp.18488>

Περί ΕΣΠΑ...

Κώστα Αγοραστός, Πρόεδρος Ένωσης Περιφερειών Ελλάδος & Περιφερειάρχης Θεσσαλίας, Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Μακεδονίας

Βρισκόμαστε σε ένα ιδιαίτερα κρίσιμο σημείο σε σχέση με τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ:

- 1) το ΕΣΠΑ 2007-2013 έληξε «τυπικά». Τώρα πρέπει να διαχειριστούμε ταχύτατα και ορθά την αποπεράτωση των επιμέρους έργων του και των Προγραμμάτων του, ώστε να έχουμε 100% επιτυχία απορρόφησης με τη μικρότερη δυνατή όμως επιβάρυνση των εθνικών πόρων. Είναι δύσκολο το εγχείρημα, δεδομένων αφενός ότι μετά την αύξηση της κοινοτικής συμμετοχής στο 100% του ΕΣΠΑ το 2015, απομειώθηκε ουσιαστικά ο συνολικός προϋπολογισμός του «αφήνοντας» υπερδέσμευση που πρέπει να αντιμετωπιστεί από τον εθνικό προϋπολογισμό, αφετέρου δε ότι οι «κανόνες» του ΕΣΠΑ 2014-2020 δεν επιτρέπουν πάντοτε την ένταξη έργων προερχόμενων από το 2007-2013 σε αυτό.
- 2) τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020, που εγκρίθηκαν τον Δεκέμβριο 2014, θα έπρεπε σήμερα να είναι σε πλήρη ενεργοποίηση, έχοντας τακτοποιήσει θέματα διαχειριστικά και συντονιστικά, προκειμένου να υπάρχει «συνέχεια» και να προσδώσουν άμεσα οφέλη τους στον τόπο μας. Ωστόσο, η μέχρι σήμερα πορεία τους δεν είναι η προβλεπόμενη, και αυτό πρέπει να αναταχθεί άμεσα. Αλληλένδετα μεταξύ τους, υπαγόμενα σε πολλαπλές απαιτήσεις, σε αλλαγές σχεδιασμού σε κάποιους τομείς, σε μη ολοκλήρωση σχεδιασμού σε άλλους, σε ανάγκη ολοκλήρωσης νομοθετικών ρυθμίσεων και διαχειριστικών απαιτήσεων ιδιαίτερας χρονοβόρων.

Και όλα αυτά, με τις συνθήκες στο οικονομικό και κοινωνικό γίγνεσθαι της χώρας να καταγράφονται ιδιαίτερος δυσμενείς.

Το ΕΣΠΑ 2014-2020 είναι το μεγάλο στοίχημα για τη χώρα μας.

Ελλείψει ικανών εθνικών πόρων σήμερα για χρηματοδότηση έργων ή και δράσεων, το Ε.Σ.Π.Α. αποτελεί σχεδόν τη μοναδική πηγή χρηματοδότησης, για τη στηρίζει της τοπικής και εθνικής οικονομίας και την ανάπτυξη της χώρας και των περιοχών της. Και για το λόγο αυτό πρέπει να «τρέξουν» άμεσα.

Οι απαιτήσεις σχεδιασμού του από τα κανονιστικά κείμενα της ευρωπαϊκής επιτροπής, οι προϋποθέσεις ενεργοποίησής του, οι δικλείδες ελέγχου που τίθενται και με συγκεκριμένα για κάθε ζήτημα χρονοδιαγράμματα, αποτελούν βαρύ φορτίο για μια χώρα σαν την Ελλάδα που υπολείπεται σε ανάπτυξη, ηλεκτρονικά συστήματα λειτουργίας/παρακολούθησης/μετρήσεων, «βαρύ» και περίπλοκο νομοθετικό πλαίσιο, αλληλεμπεκόμενες αρμοδιότητες φορέων, δυσχερές οικονομικό περιβάλλον, αυξημένες καθημερινές ανάγκες για τη λειτουργία του κράτους και την εξα-

σφάλιση προδιαγραφών ασφάλειας, ποιότητας ζωής και εργασίας των πολιτών της χωρίς επαρκείς πόρους γι' αυτά, έναντι πολλών άλλων ευρωπαϊκών χωρών που έχοντας επιλύσει τα ζητήματα αυτά, στρέφονται πλέον στο 2014-2020 και τους στόχους της «Ευρώπης 2020».

Η Ευρωπαϊκή Ένωση στοχεύει στην επιτυχία της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Η ικανότητα των κρατών μελών της παίζει καθοριστικό ρόλο στην επίτευξη του στόχου.

Το ΕΣΠΑ 2014-2020 είναι η ευκαιρία της χώρας μας. Να εφαρμόσει μεταρρυθμίσεις σε εθνικό επίπεδο, σε όλο τον κρατικό μηχανισμό, να πάρει μέτρα για την πραγματική στήριξη της εργασίας και της ανάπτυξης. Να συνεργαστεί σε εθνικό επίπεδο – όλα τα μέρη, όλοι οι φορείς-, να εισάγει τεχνογνωσία σε όποιους τομείς υστερεί και να προχωρήσει τάχιστα σε εφαρμογή. Μέσα από την εκπόνηση Στρατηγικών σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, ερευνάται, στοιχειοθετείται και στοχεύεται κάθε βασική παράμετρος: επιχειρηματικότητα, αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, διαχείριση απορριμμάτων, διαχείριση υδάτων και κλιματικής αλλαγής, αγορά εργασίας και δυνατότητες απασχόλησης κ.α.

«Εξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη». Αυτός είναι ο στόχος που πρέπει να πετύχουμε. Και πρέπει να το πετύχουμε και σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, να αντιμετωπίσουμε την υστέρηση κάθε περιοχής και να επενδύσουμε στα δυνατά της σημεία. Δράσεις έρευνας και καινοτομίας, ψηφιακές τεχνολογίες, επιχειρηματικότητα, περιφερειακές και αστικές στρατηγικές χαμηλών επιπέδων άνθρακα, καλύτερη ενεργειακή απόδοση, δράσεις για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, διαχείριση λυμάτων και απορριμμάτων, εξασφάλιση πόσιμου ύδατος, διασύνδεση πολιτισμού με τουρισμό και ανάπτυξη, προστασία ευαίσθητων περιοχών, ενίσχυση της προσπελασιμότητας, ολοκληρωμένα τοπικά προγράμματα, στήριξη και ανάπτυξη του αγροτικού τομέα, δημιουργία θέσεων εργασίας, αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού με στήριξη των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων πληθυσμού. Όλα σημαντικά, σε συνεργασία μεταξύ τους, μπορούν και πρέπει να αποφέρουν τα μέγιστα οφέλη για τη χώρα, για κάθε περιφέρεια και υποπεριοχή της ξεχωριστά και εν τέλει για τους πολίτες της. Η συμμετοχή όλων των Διαρθρωτικών Ταμείων στο ΕΣΠΑ και τα Προγράμματά του, αποτελεί όντως το καλύτερο εχέγγυο για βέλτιστα αποτελέσματα.

Απαιτείται κινητοποίηση όλων των δυνάμεων, της επιχειρηματικής κοινότητας, της ακαδημαϊκής, ερευνητικής και επιστημονικής κοινότητας, των δημοσίων και τοπικών αρχών, όλων των οργανώσεων και της κοινωνίας των πολιτών. Έτσι δουλέψαμε, σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Και έτσι πρέπει να συνεχίσουμε, με ενεργοποίηση όλων των υγιών δυνάμεων στη χώρα.

Η ύπαρξη ανεξάρτητων Περιφερειακών Προγραμμάτων, πολυταμειακών και πολυτομειακών, με δική τους υπηρεσία διαχείρισης, ήταν εξ αρχής βούληση των αι-

ρετών περιφερειών και κερδήθηκε. Η εκχώρηση πόρων του Ταμείου Συνοχής και του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης στις Περιφέρειες για αποκεντρωμένη διαχείριση, ήταν επίσης μια επιτυχία για τις περιφέρειες, που είμαστε σίγουροι θα αποδώσει μετρήσιμα αποτελέσματα. Ανατρέπεται έτσι το σύστημα της συνάθροισης περιφερειών σε Περιφερειακά Προγράμματα του 2007-2013 και μάλιστα με κεντρική διαχείριση, που έφερε στρεβλώσεις αλλά κυρίως καθυστερήσεις. Οι Περιφέρειες μπορούν να φέρουν ταχύτητα, μείωση χρόνων, όπως επιζητούν οι πολίτες και οι επενδυτές.

Ο προϋπολογισμός του ΕΣΠΑ 2014-2020, που υπολογίστηκε με βάση το Α.Ε.Π. ως μέσος όρος των ετών 2007, 2008 και 2009, όπως και για κάθε χώρα-μέλος και ανά Περιφέρεια, είναι προφανώς απομειωμένος από τον πραγματικά δικαιούμενο. Και αυτό, γιατί τα μετέπειτα έτη έφεραν στην Ελλάδα απομειωμένα ποσοστά. Δικαιούμε λοιπόν δυναμικά, μέσα από τον επανυπολογισμό των μεγεθών και όπως προβλέπεται, την αύξηση του προϋπολογισμού. Και στόχος βέβαια είναι αυτοί οι πρόσθετοι πόροι να κατευθυνθούν στους τομείς που «πάσχουν».

Ο σχεδιασμός περιέλαβε ένα «μίγμα» κατάλληλων έργων, επενδύσεων και δράσεων, με συνεργασία των επιμέρους Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2014-2020, για την απόδοση του βέλτιστου αποτελέσματος. Μένει πλέον η υλοποίησή του. Και ο προβληματισμός που τίθεται είναι εάν οι πόροι του ΕΣΠΑ επαρκούν. Όχι, δεν επαρκούν. Υπολείπαστε σε πόρους για όλους τους τομείς. Γι' αυτό πρέπει να βάλουμε προτεραιότητες, στόχευση, ενίσχυση της μόχλευσης των πόρων, επιλογή έργων με τη μεγαλύτερη συνεισφορά στα αποτελέσματα του εκάστοτε τομέα, εκμετάλλευση κάθε άλλης πηγής χρηματοδότησης. Χρηματοδοτικά εργαλεία, πακέτο Γιούνκερ, άλλα ευρωπαϊκά προγράμματα. Απαιτείται θέληση, σωστός σχεδιασμός, συνεργασία.

Παράλληλα, απαιτείται να γίνουν αλλαγές. Ως Αιρετές Περιφέρειες, θέσαμε εξ αρχής ότι έπρεπε να γίνουν αλλαγές, Λειτουργικές, Θεσμικές, Διαρθρωτικές. Αλλαγές που καθυστερούν. Νομοθεσία δημοσίων έργων, εξορθολογισμός τιμολογίων, κόστος και χρόνος απαλλοτριώσεων, εξασφάλιση ρευστότητας επενδυτών και αναδόχων έργων, στήριξη της επιχειρηματικότητας, ενίσχυση υπηρεσιών δημόσιας διοίκησης που δρουν επιτελικά, εγκαθίδρυση ψηφιακής λειτουργίας σε όλους τους τομείς, αλλά κυρίως απλοποίηση, μείωση γραφειοκρατίας και διατήρηση των ελάχιστα απαιτούμενων διαδικασιών που θα εξασφαλίζουν την ασφάλεια, διαφάνεια, ορθότητα χρήσης των πόρων, με μετρήσιμα αποτελέσματα και ταχύτητα.

Αυτό απαιτεί βούληση, σκληρή και στοχευμένη εργασία, συνεργασία και εμπιστοσύνη των μερών. Μόνο έτσι μπορούμε να πούμε ότι το ΕΣΠΑ 2014-2020 δεν είναι μόνο στα χαρτιά, αλλά αποφέρει στην κοινωνία.